

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

Pasirengimas regioninio lygmens viešojo transporto paslaugų organizavimo sistemos sukūrimui

Vidaus reikalų ministerija
Lietuvos transporto saugos administracija

Vilniaus regionas
2020-11-20

Projekto įgyvendinimas

- Projektas įgyvendintas 2020 m. spalio mėn. - 2021 m. spalio mėn.
- Projektą įgyvendino Vidaus reikalų ministerija, partneris – Lietuvos statistikos departamentas.
- Tyrimą atliko UAB „Smart Continent LT“.
- Projekto medžiaga pasiekama <http://nrp.vrm.lt/lt/naudingi-tyrimai/290>

Tyrimo apimtis

1. Lietuvos gyventojų poreikių statistinis tyrimas;
2. Teisinio reglamentavimo analizė;
3. Viešojo transporto paslaugų procesų analizė;
4. Užsienio valstybėse taikomų viešojo transporto sistemų modelių tyrimas;
5. Optimizuoto viešojo transporto sistemos modelio ir alternatyvų analizė.

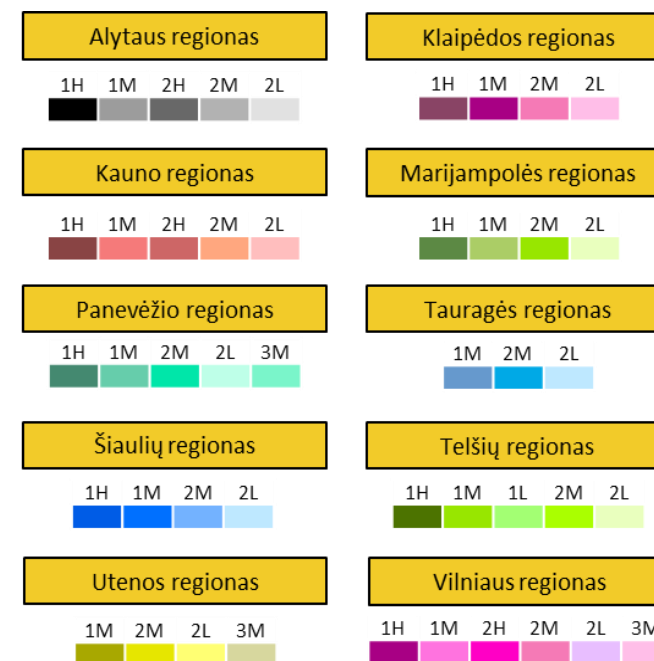
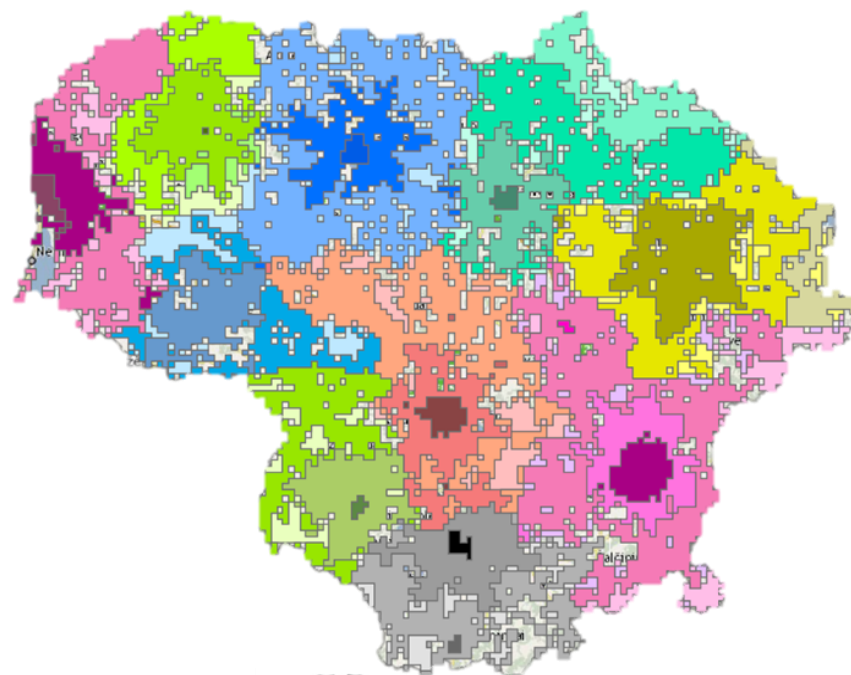

Gyventojų poreikių statistinis tyrimas (I)

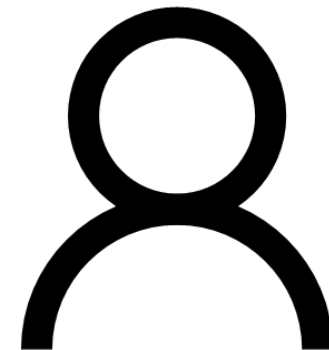
Duomenų šaltiniai:

- Statistikos departamento užimtumo tyrimas (N = 14371);
- Statistikos departamento Pajamų ir gyvenimo sąlygų tyrimas (asmenų - N = 11152; namų ūkių – N = 4906);
- Gyventojų apklausa (N = 3186; Vilniaus regiono N = 944

Teritorijos pasiekiamumas:

Gyventojų poreikių statistinis tyrimas (II)

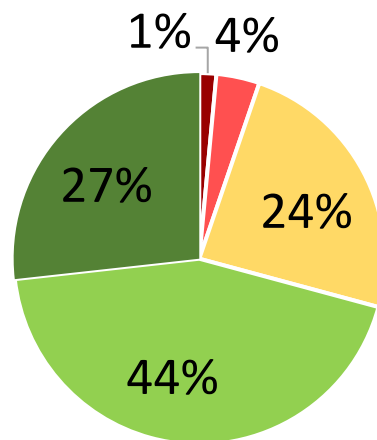
- Vyras
 - 24 metų
 - gyvena Grigiškėse pas mamą (namų ūkyje 3 asm., vaikų – 0, prižiūrimų – 0)
 - Išsilavinimas – vidurinis kartu su profesiniu;
 - Dabar – bedarbis;
 - Prieš karantiną – užimtasis;
 - Per mėnesį – buvo kavinėje, poliklinikoje, ligoninėje ir bibliotekoje
 - Patenkintas gaunamomis paslaugomis (4/5 balų)
 - Pasiūlius darbą – keliautų toliau.
 - Kelionė į darbą į vieną pusę (iki karantino) - <30 min.
 - Įprastą darbo dieną keliauja iki 2 val. (sudėjus visas keliones)
 - ir...
 - Nesinaudoja ir nesinaudos viešuoju transportu (nepaisant visų galimų patobulinimų – „tik automobiliu“)
- + ... daug daugiau (~220 kintamųjų)

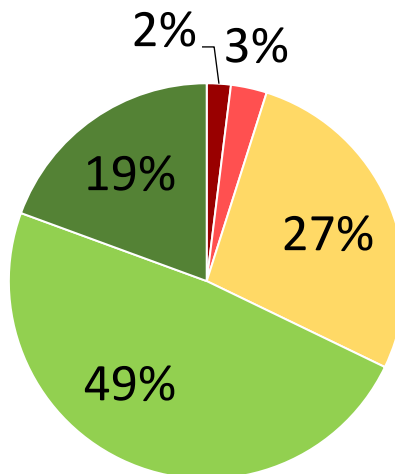
Gyventojų poreikių statistinis tyrimas (III)

Svarbiausiomis laikomos paslaugos	Mažiausiai svarbiomis laikomos paslaugos
Šeimos gydytojų, kitų poliklinikose, ambulatorijose dirbančių specialistų konsultacijos	Atrakcionai, pramogos, sporto renginiai ir panašūs laisvalaikio užsiėmimai
Komunalinės paslaugos (šildymas, vandens, elektros, dujų tiekimas, šiukšlių išvežimas)	Įvairios buitinės paslaugos (raktų gamyba, fotografija, dokumentų kopijavimas, drabužių valymas ir pan.)
Visuomenės saugumo užtikrinimas (policija, ugniagesiai, greitoji medicinos pagalba)	Įvairios specialistų konsultacijos (teisininkai, architektai, buhalteriai ir pan.)
Aplinkos tvarkymas ir priežiūra (gatvių remontas, apšvietimas, valymas, parkų, žaidimų aikštelių priežiūra)	Muziejų, istorinių objektų, botanikos, zoologijos sodų lankymas, ekskursijos
Gydymas ligoninėse	Krovinių, prekių vežimas, logistika

Viešojo transporto paslaugų vertinimas (1-5 balai)

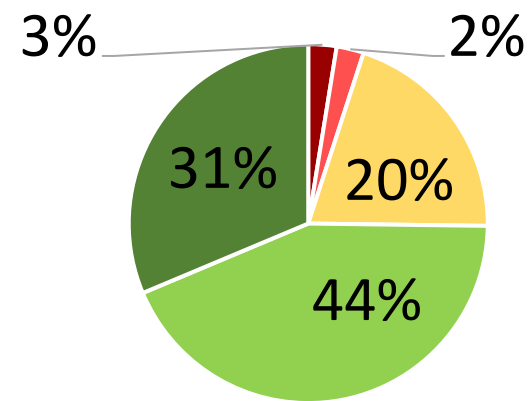

Lietuva

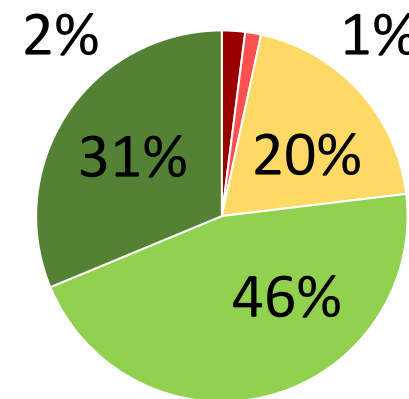

Vilniaus regionas

Dažniausiai gaunamų paslaugų kokybės vertinimas (1-5 balai)

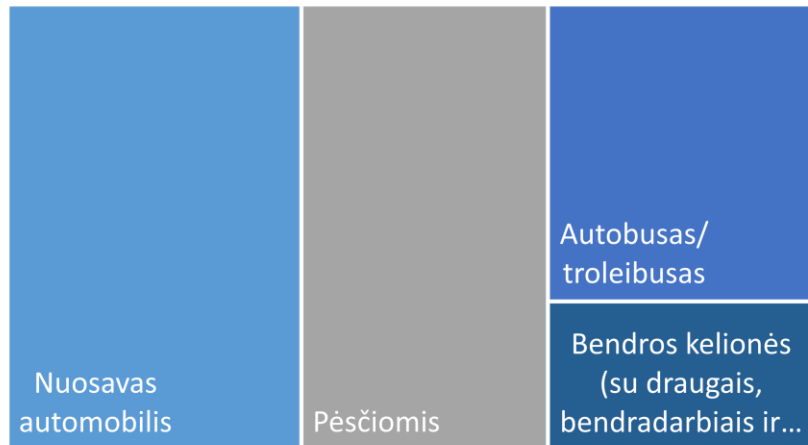
Lietuva

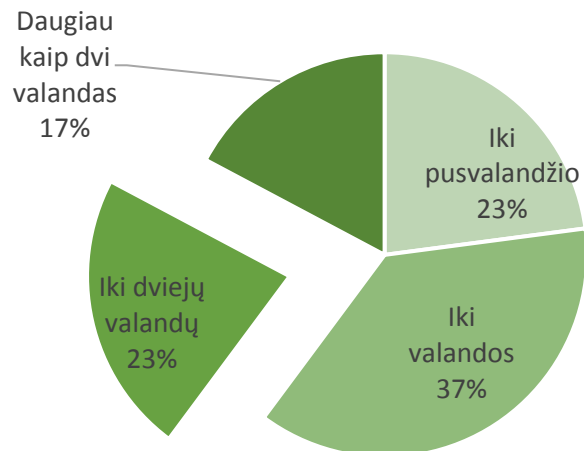
Vilniaus regionas

Gyventojų poreikių statistinis tyrimas (IV)

Populiariausi keliavimo būdai (ilgesnėms kaip 15 min. kelionėms)

Vidutinė dienos kelionių trukmė

Klausimas gyventojams, kurie nesinaudoja viešojo transporto paslaugomis. Kas paskatintų naudotis?

Veiksmingiausios priemonės:

- mažesnė kaina;
- dažnesni reisai;
- patogumas ir švara;
- geresnis tvarkaraščio suderinimas su asmeniniais poreikiais.

Gyventojų poreikių statistinis tyrimas (V)

Ką sužinojome:

- Viešojo transporto prieinamumas turi didelę įtaką gyventojų užimtumui, pajamoms, dalyvavimui socialiniame gyvenime ir kultūros paslaugų naudojimui.
- Gyventojų judėjimo poreikiai peržengia savivaldybių ribas.
- Socialinę-ekonominę naudą galima apskaičiuoti taip pat, kaip ir įprastam investiciniam projektui:

Sukuriama pridėtinė vertė dėl dalyvavimo darbo rinkoje - 502,84 Eur/mėn.

Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį bendrojo ugdymo paslaugų prieinamumą ir pagerėjusią kokybę (pradinės mokyklos) - 2122,3 Eur/m.

Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį bendrojo ugdymo paslaugų prieinamumą ir pagerėjusią kokybę (vidurinės mokyklos) - 2521,67 Eur/m.

Pasiryžimas sumokėti už 1 val. apsilankymą kultūros objekte: vietinis lankytojas 11,44 Eur/ val.

Pasiryžimas sumokėti už 1 val. apsilankymą kultūros objekte: regioninis lankytojas 13,1 Eur/val.

- **Lieka – objektyviai įvertinti sąnaudas**

Kiek kainuoja viešasis transportas?

(standartizuotas sąnaudų modelis)

PASIRINKITE TINKAMAS KATEGORIJAS

Maršruto tipas **Miesto**

Transporto priemonių tipas **Triašis**

Kuro rūšis **Dujos**

UŽPILDYKITE TOLIAU ESANČIUS TUŠČIUS LANGELIUS

Vidutinis mėnesinis 1 vairuotojo DU Brutto **1 500,00** Eur

Planuojamas vairuotojų sk. **400**

Vidutinė mėnesinė 1 vairuotojo rida **2 500** km

Planuojamą ridą aptarnausiančių TP amžiaus vidurkis **2**

Planuojama metinė rida **12 000 000** km

Kuro rūšies kaina (dyzelinas – litras, dujos – litras, elektra – kWh) **0,77** Eur

Pastaba: kaina rašoma su kableliu, pavyzdžiui, 1,2

	MIESTAS	PRIMIESTIS	
Transporto energetinės sąnaudos	6 556 663,21		Eur
Vairuotojų atlyginimai	600 000,00		Eur
Transporto priemonių nusidėvėjimas	1 893 710,65		Eur
Kitos materialinės sąnaudos (padangos, tepalai, atsarginės dalys ir kitos medžiagos)	720 176,78		Eur
Remontas	22 097,47		Eur
Autobusų draudimas	66 962,04		Eur
Autobusų nuoma	133 924,08		Eur
Kitos sąnaudos	577 359,76		Eur

IŠ VISO **10 570 893,99** **0,00** Eur

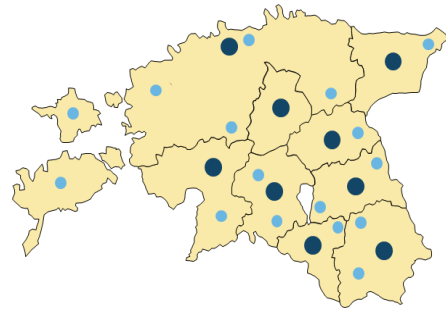
	MIESTAS	PRIMIESTIS	
Kitų darbuotojų (administracija, techninis personalas) atlyginimai (su Sodra)	2 557 572,69		Eur
Ilgalaikio turto nusidėvėjimas	181 156,36		Eur
Bendrosios sąnaudos (mokesčiai, komunalinės išlaidos, kanceliarinės išlaidos, skelbimai, reklama, apsauga ir kt.)	1 347 112,13		Eur

IŠ VISO **4 085 841,18** **0,00** Eur

SĄNAUDOS IŠ VISO **14 656 735,17** **0,00** Eur

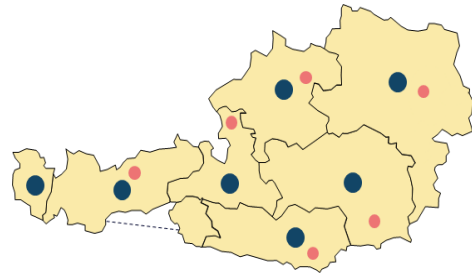
VIENO KILOMETRO SĄNAUDOS **1,22** **0,00** Eur

Užsienio šalių modelių analizė:

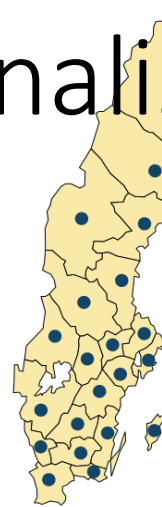
- – Regioniniai viešojo transporto centrai
- – Autonomiškai viešąjį transportą organizuojančios savivaldybės

Estija

- – Regioninės viešojo transporto asociacijos
- – Autonomiškai viešąjį transportą organizuojantys miestai

Austrija

- – Regioninės viešojo transporto agentūros

Švedija

Bendri elementai (geroji praktika):

- organizuojama regioninių institucijų principu;
- Atskiriami vietinio ir regioninio judumo poreikiai
- taikomos į klientus orientuotos paslaugos (angl. *demand driven services*). Planavimo procesai yra paremti apklausomis ir gyventojų poreikių analize
- Remiamasi vienu pagrindiniu teisės aktu, kuriame dažniausiai nurodomos už viešąjį transportą atsakingų įstaigų ar institucijų teisės ir pareigos, viešojo transporto organizavimo ir finansavimo tvarkos, licencijos išdavimo taisyklės
- Remiamasi standartizuotais sąnaudų modeliais

Analizuotos galimos alternatyvos Lietuvai

- ~~„Regioninių agentūrų“ alternatyva~~

~~Regioninės agentūros, steigiamos „iš viršaus“; teritoriniu pagrindu (1/3) (atitinkamo – regioniniai atliekų tvarkymo centrai).~~

- „Regioninių centrų“ alternatyva

Steigiama „iš apačios“. Savivaldybės sprendžia – „ar jungtis“ ir „prie kurio centro jungtis“. Nusprendus jungtis, valstybė taiko finansines paskatas.

- ~~„Nacionalinės įmonės“ alternatyva~~

~~Viešojo transporto organizavimo funkcija centralizuojama.~~

„Regioninių centrų“ alternatyva

- Regioniniai viešojo transporto centrai priklauso savivaldybėms, įnašus paskirstant pagal viešojo transporto maršrutų reisų skaičių ir viešojo transporto priemonių ridą. Būtų atsižvelgiama į standartinį ridos įkainį, atmetus tikėtinas pajamas.
- Centrai disponuoja veikimo autonomija ir viešąjį transportą organizuoja remiantis turimais duomenimis apie keleivių srautus, gyventojų apklausomis, savivaldybių įžvalgomis.
- Savivaldybės gali vienytis ir steigti regioninius viešojo transporto centrus, arba gali prisijungti prie jau egzistuojančių centrų.
- Galimas centrų skaičius nuo 6 (didesnių miestų funkcinės zonos) iki 10 (apskritys).
- Teisinė forma – pasirenkama laisvai (pvz. Regiono plėtros tarybos ir savivaldybių bendra VŠĮ).
- **Studijoje siūloma:** taikyti skatinamąją finansavimo sistemą – 50 proc. subsidijų iš valstybės biudžeto.

NPP rodikliai regionams ir planuojamos investicijos

Keleivių, pervežtų vietinio (miesto ar priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutais, skaičius, tenkantis vienam regiono gyventojui per metus

Rodiklio reikšmė 2030 m. – 147

Rodiklio ir kintamųjų įvertis	Reikšmė	Skirtumai tarp regionų	Vidiniai netolygumai			Pokytis (nuo 2014 m.)	
			Savivaldybių	Centro-periferijos	Centro-regiono	absoliutinis	santykinis
Keleivių, pervežtų vietinio (miesto ar priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutais, skaičius, tenkantis vienam regiono gyventojui per metus	245,28	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	vidutinis	žemas	vidutinis
Keleivių vežimas kelių transportu tūkst. (Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutas; Vietinio (miesto) susisiekimo maršrutas)	198 177,00	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	<u>labai žemas</u>	vidutinis
Vidutinis metinis gyventojų skaičius	807 953,00	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>

Gyventojų, kuriems sudaryta galimybė naudotis viešuoju transportu tinkamu laiku, dalis

Rodiklio reikšmė 2030 m. – 90 proc.

Rodiklio ir kintamųjų įvertis	Reikšmė	Skirtumai tarp regionų	Vidiniai netolygumai			Pokytis (nuo 2014 m.)	
			Savivaldybių	Centro-periferijos	Centro-regiono	absoliutinis	santykinis
Gyventojų dalis, kuriems sudaryta galimybė naudotis viešuoju transportu tinkamu laiku	0,88	<u>labai aukštas</u>	vidutinis	aukštas	vidutinis	netaikoma	netaikoma
Viešojo transporto paslaugos dažnumo koeficientas, tenkantis 1000 gyv.	86,74	<u>labai aukštas</u>	aukštas	aukštas	vidutinis	netaikoma	netaikoma
Gyventojų skaičius gardelėse, atitinkančiose tik kelionių į ir iš darbo sąlygą	722 286,00	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	netaikoma	netaikoma
Gyventojų skaičius (2017 m. modelis)	805 216,00	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	netaikoma	netaikoma
Gyventojų skaičius gardelėse, atitinkančiose kelionių į ir iš darbo sąlygą (transporto priemonė sustoja darbo dienomis 5-9 val. ir 16-19 val., kelionės trukmė tarp dviejų stotelių <45 min.) ir atvykimų dažnumo sąlygą (transporto priemonė atvyksta daugiau kaip 8 kartus per dieną)	708 851,00	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	netaikoma	netaikoma
Viešojo transporto paslaugos dažnumo koeficientas (transporto priemonių atvykimų skaičius)	69 846,30	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	<u>labai aukštas</u>	aukštas	netaikoma	netaikoma
Gyventojų dalis gardelėse atitinkančiose kelionių į ir iš darbo sąlygą	0,9	<u>labai aukštas</u>	vidutinis	aukštas	vidutinis	netaikoma	netaikoma

ES fondų Veiksmų programos projektas

5-asis prioritetas 4 veikla – Regioninis transportas

Regioninė transporto integracija: numatoma investuoti į savivaldybių viešojo transporto sistemų tarpusavio integraciją, regioninių transporto valdymo sistemų sukūrimą, reagavimo į poreikį principu veikiančių viešojo transporto paslaugų kūrimą; pėstiesiems, dviračiams, viešajam transportui skirtos infrastruktūros įrengimą didžiųjų miestų aglomeracijų ir ekonominių centrų teritorijose, kuriose kartu investuojama pagal kitas uždavinio veiklas, taip pat esamose pramoninės ar komercinės paskirties teritorijose ir į šių teritorijų jungtis su atitinkamų funkcinių zonų gyvenamosiomis teritorijomis.

Ačiū už dėmesį!

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA